



Fertilex Oy:n munituskanalan laajennushanke, Laitila

Arviointiselostuksesta kuulemisen aikana annetut mielipiteet

Mielipide 1, Pehtjärven osakaskunta

Osakaskunta on huolestunut Fertilex Oy:n suunnitelmista laskea hulevedet ojia pitkin Pehtjärveen. Yritys ilmoittaa hulevesien olevan pääasiassa puhtaita.

Viitaten kirjalliseen YVA-selostukseen sekä 29.10.2025 pidettyyn YVA-selostusvaiheen yleisötilaisuuteen ja aikaisemmin YVA-ohjelmasta antamaamme lausuntoon, haluamme lausua seuraavaa:

Selostuksessa on tuotu esille kaksi osavaluma-aluetta. Selvästi suurempi osavaluma-alue 1, josta valumareitti johtaa Limokorventien vartta pohjoiseen edelleen Sirppujokeen. Osamavaluma-alue 2, josta valumareitti johtaa Limokorventie alitse Turuntien vartta pitkin Nästinojaan ja edelleen Pehtjärveen.

Osavaluma-alueet on arvioitu siinä tilassa, kun hankealue on ollut vielä rakentamaton. Sen jälkeen hankealueella on suoritettu huomattavaa kallion louhintaa sekä maansiirtoja. Lopulliset hulevesien valumareitit selviävät vasta sinä vaiheessa, kun alue on tasoitettu ja asfaltoitu sekä tiedetään pinnan lopulliset kallistukset ja kuivatusjärjestelyt. Yhteysviranomainen on lausunnossaan edellyttänyt, että arviointiselostuksessa ojaistoon johdettavien hulevesien määrästä tulee esittää selvitys. Osakaskunnan mielestä tätä ei ole riittävällä tarkkuudella selostuksessa selvitetty.

YVA-selostuksessa mainittu osavaluma-alueen 1 valumareitti ei pidä paikkansa, koska todellisuudessa Limokorventietä hieman pohjoiseen sen ali johtaa rumpu, jota pitkin suurin osa valumavedestä menee Nästintanhualle ja edelleen Nästinojaa pitkin Pehtjärveen ja vain pieni osa vedestä menee pientä uraa pitkin Sirppujoen suuntaan. Osavaluma-alueen 2 valumareitti ei pidä myöskään paikkansa, koska Limokorventien ali ennen Turuntietä ei mene rumpua, vaan Limokorventien suuunnasta tuleva valumavesi mene suoraan Turuntien ali ja menee rumpua pitkin Kolisevantien pohjoispuolella olevaan ojaan ja siitä edelleen suoraan Nästinojaan ja Pehtjärveen.

Hulevesien puhtautta Pehtjärveen perusteltiin sillä, että valumavedet kulkevat ojissa pitkähkön matkan ja näin mahdolliset kiintoaineet imeytyvät maastoon. Kun tilaisuudessa kumottiin kyseiset valumareitit, konsultti vähätteli asiaa ja ilmoitti kokonaisuutta arvioiden asialla olevan vähän

8.12.2025

merkitystä johtuen pienestä hulevesimäärästä ja ravinnekuormituksen lisääntymisen Pehtjärvessä olevan vähäinen.

Yhteysviranomainen on kuitenkin maininnut, että toiminnan laajentaminen ja lannan levitys, ei vesienhoidollisesta näkökulmasta saa lisätä vesien ravinnekuormitusta. Nyt on kysymys toiminnan laajentamisesta ja myönnetään vähäinen kuormituksen lisääntyminen, jota ei voi sallia. Osakaskunta on tehnyt vuosien kuluessa toimenpiteitä, joilla Pehtjärven tila on saatu pysymään hyvänä ja näin ollen pienetkin kuormituksen lisääntymiset saattanut vaarantaa veden laadun. Kuormituksen lisääntyminen voidaan selvittää vain hulevesien tutkimuksella.

Koska johtopäätökset hulevesistä on tehty väärillä valumareiteillä, niillä ei ole Pehtjärven suhteen mitään arvoa, koska käytännössä kaikki hulevedet kulkeutuvat Pehtjärveen.

Hankealueen hulevedet tulee käsitellä, esim. imeyttää jo hankealueella ja niiden puhtaus tulee tutkia ennen kuin hulevedet sekottuvat muualta maastoista Pehtjärveen tulevaan veteen. Myöskin poikkeustapahtuman tai onnettomuuden sattuessa, tulee Pehtjärven vesi tutkia.

Osakaskunta on myös huolissaan pohjavedestä, koska järvessä on uusia lähteitä, jotka vaikuttavat veden laatuun ja pitävät järven pinnan korkeutta vakiona myöskin kuivina kausina. Fertilex Oy ilmoittaa toimintansa veden kulutuksen olevan 40000 m³ vuodessa eli noin 110 m³ vuorokaudessa. Tämä vastaa yli 800 asukkaan keskimääräistä veden vuorokausikulutusta. Kiinteistöiksi muutettuna vedenkulutus vastaa noin 300 omakotitalon keskimääräistä vuorokausittaista vedenkulutusta. Tällä saattaa olla jo merkitystä lähiseutujen kaivoihin sekä Pehtjärven lähteisiin. Arviointiselostuksessa ei ole osakaskunnan mielestä otettu riittävästi kantaa käytönaikaisiin pohjavesivaikutuksiin.

Myöskin liikenteen suhteen selostuksessa oli virheitä. Siinä kerrottiin rehukuljetuksien kulkevan Kahilaistentietä ja Kumolantietä hankealueelle, kun todellisuudessa ne kulkevat Turuntietä ja Limokorventietä. Kolisevantietä ei mainittu missään, vaikka siinä on ollut runsaasti Fertilex Oy:lle menevää liikennettä toiselta Krouvinummenttiellä sijaitsevalta kanalta. Tänä kesänä kaatuikin kuivaa kananlantaa kuljettanut rekan perävaunu kyljelleen Pehtjärven eteläpään kohdalla onneksi järven vastakkaisella puolella olevaan ojaan. Osakaskunta toivoo riskialttiita kuljetuksia kapealla Kolisevantiellä vältettävän.

Tänä kesänä Kolisevantie välillä Krouvinummentie Turuntie muutettiin hiekkatieksi ja pientareet sekä ojat perattiin, joten vesiä hidastava vaikutus on selvästi pienentynyt. Limokorventie sen sijaan asfaltoitiin syksyllä hankealueen kohdalta ja myöskin sen pientareet ja ojat perattiin.

Koska YVA-selostuksessa Pehtjärveä koskeva hulevesiosuus sekä konsultin yleisötilaisuudessa vähättelevä asenne Pehtjärveä kohtaan hulevesien suhteen ja Fertilex Oy:tä ylistävä asenne ei tuonut luottamusta, ettei hulevesien vaikutus kaikissa tilanteissa pilaa Pehtjärven vettä. Näin

8.12.2025

ollen tulisi kaikin keinoin varmistua, ettei likaista hulevettä pääse Pehtjärveen ja hulevesien sekä Pehtjärven tilaa seurataan.

Mielipide 2, yksityishenkilö

Toivoisin huomioitavan mahdollisten tulevien kanaloiden rakentamisessa seuraavassa mainitut seikat, jotka näin vakituisen asukkaan näkökulmasta tuovat merkittäviä heikennyksiä asumisen ja elämisen kannalta.

Hajuhaitat – ELY-keskuksen lausuntoon on annettu vastaus, ettei rehu haise. Varmasti jokainen maaseudulla asunut tai siellä vierailut tietää, ettei asia ihan näin mustavalkoinen ole. Esim. Agroxin rehutehtaan ohi ajaessa kasitiellä, tulee ihan autoonkin asti rehusta hajua. Samoin on todettu, ettei lannan peltolevitystä tehdä, joten lanta ei haise, mutta kuitenkin esitetyissä materiaaleissa on mainittu, että laitoksen/tehtaan poikkeusoloissa lanta levitetään peloille. Lähellä asuvana hajumallinnus tuntuu tehdyn sillä oletuksella, että esim. sääolosuhde on läpi vuoden yhtenäinen, eikä vaikuta hajun kulkeutumiseen.

Pohjavesi – Kylässä on käytössä ainoastaan rengas- ja porakaivoja, koska muita vaihtoehtoja juoma- ja pesuveden saannille ei ole. Tässä tuntuu täysin unohtuneen se, ettei lähialueen asukkailla ja mökkiläisillä ole vaihtoehtona esim. kaupungin verkkoon liittyminen, vaan vesi on saatava hankittua omin neuvoin. Kanalahankkeessa kuvataan vaikutusta rakentamisen aikana veden samentumiseksi ja varsinaisten kanaloiden rakentamisen jälkeen todetaan, että alueen asukkaille todennäköisesti ei riitä porakaivovettä, joka olisi juomakelpoista. Puhtaan juomaveden saamisen tulee olla tarkemmin varmistettua ennen kuin alueella voi suorittaa minkäänlaista lisärakentamista. YVA-selostuksessa todetaan, ettei tietoja kaivojen sijainneista ole ollut julkisesti saatavilla ja ettei koepumppausta nykyisestä kaivosta ole tehty. YK on linjannut puhtaan veden olevan ihmisoikeus.

Hulevedet – hulevesisuunnitelmien uskottavuus ei ole parasta luokkaa, kun ajatuksena tuntuu olevan, että vesi virtaa ylämäkeen ilman rumpuja. Tämä vesittää koko suunnitelman luotettavuuden.

Mielipide 3, yksityishenkilö

YVA-arvioinnissa ei ole kuultu tarpeeksi esimerkiksi riista- ja petoyhdyshenkilöitä, naapurustoa ja järven mökkiläisiä eikä lähiasukkaita. Lähiasukkaat ja mökkiläiset ovat edelleen huolissaan ilmanlaadusta, omien kaivojen veden puhtaudesta sekä tautien leviämisestä.

Rakennusalueen välittömässä läheisyydessä on maanomistajan suojelemaa luonnonsuojelualuetta. Ko. suojelualueelle on ollut havaintoja esim. liito-oravasta ja muista harvinaisista lajeista. YVA-selvityksessä olisi pitänyt huomioida tarkemmin eikä vedota vanhoihin "tietoihin"

Miten voi olla niin että YVA :n kohdistuu pelkästään rakennusalueelle kun ko. tontti on jo kuorittu paljaaksi nyt jo olemassa olevan kanalan vuoksi.

8.12.2025

Lisäksi lähialueen tämän YVA:n arviot perustuvat osin noihin n. 20-vuotta vanhoihin tutkimuksiin.

Linnusto on lisääntynyt järven hoitotoimien vuoksi useilla järvellä pesivillä lajeilla: kaulushaikara, mustakurkku-uikku ja luhtakana, tukkasotka, punasotka, sorsia, lokkeja, tiiroja, kurkia ja joutsenia unohtamatta. Lisäksi on havaittu lajeja joita ei suojelullisesti voi ilmoittaa Bird Life tms. sivustoilla.

Asfalttipihojen ja kattorakenteiden keräämä hulevesimäärä tulee kuormittamaan järveä tuomalla ravinteita tullessaan jo muutenkin maatalouden vuosien maaperään jättämistä ravinteista. Eikä tämän nykyisenkään joulukuu 2024 toiminnan aloittaneen kanala/lannoitetehtaan todistettavissa olevia ympäristövaikutuksia vielä tiedetä.

Pääosa hulevesistä kulkeutuu Pehtjärveen. YVA:ssa hulevesien kulkureitit on tulkittu/ katselmoitu virheellisesti. Tämä tulee ehdottomasti tarkistaa viranomaisten toimesta ennen kuin mitään lupia voidaan myöntää.

Miten pohjaveden laatu ja riittävyys pora- ja rengaskaivoissa lähialueilla säilyy, kun kanaloiden vedentarve lisääntyy huomattavasti. Tästä on vain mainittu että hankkeen kanaloiden runsas vedenkäyttö voi heikentää/ samentaa pohjavettä myös lähialueen mökkiläisten ja vakioasukkaiden kaivovesissä.

Riski pintavesien ja hulevesien pilaantumiseen on jo tässä YVA:ssa todettu, meille jäi epäselväksi miten toimitaan mahdollisen onnettomuuden tapahduttua?

Mielestämme ei riitä, että on muualla kanaloissa vesinäytteistä mahdollisia haitta-aineita tutkittu. mielestämme pitää saada varmuus, että terveellistä pohjavettä riittää asukkaille tai vesihuolto turvataan Laitilan kaupungin tai hankkeen päätoteuttajan toimesta. Viranomaisen tekemistä tarkastuksista ei ole meille kansalaisille tullut tietoa siitä, että olisi toimittu oikein nykyisen toiminnan aikana

Mikäli kanalahanke toteutuu niin pohjaveden puhtauden osoittama vesinäytteenotto tulisi tehdä vähintään 2-3 kertaa vuoteen luotettavuuden varmistamiseksi.

Liikenteen kulkureitit Kolisevantien kautta huolettaa, koska osa Pehtjärvestä on pohjavesialueella

Kananlannan sisältävän ammoniakkin ja muiden myrkyllisten aineiden vaikutus ilmanlaatuun pitää tutkia jo tämän nykyisen kanalan osalta.

Kuljetukset tulevat kuormittamaan Kolisevantietä rankasti varsinkin nyt, kun päällyste on poistettu.

Kolisevantiellä jo aiemmin tapahtunutta onnettomuutta ei pidä vähätellä. Mielestämme lannanajo tulisi kieltää jo siksi, että tällaisissa

8.12.2025

lannankuljetuksissa riittää suojaamaan suurta määrää luonnolle ja vesistölle vaarallista lantaa vain muovipressu, joka mahdollisen kuorman kaatumistapauksessa ei estä lannan joutumasta vesistöön tai luontoon.

Jaamme edelleen nämä huolet ja pelot ko. asioista kaikkien lähialueiden asukkaiden ja mökkiläisten kanssa.